

COVID-19 käitumisjuhised avalike jumalateenistuste ja teiste avalike usuliste talituste läbiviimiseks ja neil osalemiseks

- COVID-19 on hingamisteede nakkushaigus, mida põhjustab koroonaviirus SARS-CoV-2 (*severe acute respiratory syndrome coronavirus*). See levib inimeselt inimesele piisknakkusena peamiselt lähikontaktist nakkusohtliku inimesega.
- SARS-CoV-2 viirus levib õhu kaudu aevastamisel, köhimisel, intensiivsel hingamisel ja rääkimisel, laulmisel jms. Viirusega võivad olla saastunud pinnad nii kodus, tööl, koolis jm ühiskasutatavates ruumides. Nakkuse võib saada, katsudes viirusega saastanud esemeid ja seejärel puudutades oma suud, silmi või nina. Viirus võib levida ka väga kergete sümptomitega/ilma sümptomiteta inimesega kokkupuutel.
- Saastunud pindadel säilib viirus soodsatel tingimustel kuni 3 päeva, kuid hävineb märgpuhastamisel ja desinfitseerimisel.
- SARS-CoV-2 leviku risk on kõrgem kinnistes, rahvarohketes ja halvasti ventileeritud ruumides.
- Viiruse peiteperiood on umbes 2–14 päeva, keskmiselt 5 päeva. Enamik täiskasvanuid on nakkusohtlikud kaks päeva enne sümptomite tekkimist ja kuni 10 päeva pärast haigestumist (või positiivse testi andmist).
- Juhise eesmärk on anda suunised avalike jumalateenistuste ja teiste avalike usuliste talituste (edaspidi: avalik jumalateenistus) läbiviijatele ning nendel osalejatele COVID-19 haiguse leviku tingimustes.
- Avalike jumalateenistuste läbiviimisel ja nendel osalemisel tuleb alati lähtuda Vabariigi Valitsuse korraldusest nr 305: COVID-19 haiguse leviku tõkestamiseks vajalikud meetmed ja piirangud (kättesaadav Riigi Teatajas).

Jumalateenistuse ruumid

- Vabariigi Valitsuse korralduse nr 305 punkt 10 alapunkt 5 seab tingimused avalikele jumalateenistustele ja teistele avalikele usulistele talitustele.
- Kui jumalateenistuse korraldaja ei kontrolli sisetingimustes peetaval avalikul jumalateenistusel või usulisel talitusel vaksineerimis- ja läbipõdemisetõendeid, siis on teenistusel lubatud osaleda kuni 50 inimesel või korraldaja peab tagama, et ruumi täituvus ei oleks suurem kui 50%.
- Avaliku jumalateenistuse eest vastutaja (läbiviija) peab tagama:
 1. osalejate hajutatuse;
 2. kaitsemaski kandmise;
 3. desinfitseerimisvahendite olemasolu ja desinfitseerimisnõuete täitmise vastavalt terviseameti juhenditele;
- Sagedasti puudutatavaid esemeid ja pindu (nt ukseingid jm) puhastada 2–4 tunni järel. Ruumide ja pindade puhastamisel järgida [Terviseameti soovitusi puhastamiseks ja desinfitseerimiseks](#).
- Kui avaliku jumalateenistuse korraldaja kontrollib kõigi jumalateenistusel osalejate Covid19 vaksineerimis- ja läbipõdemisetõendeid, siis ruumi 50% täituvuse piirangut ei rakendata.

- Kui jumalateenistuse korraldaja ei kontrolli välitingimustes piiratud alal peetaval avalikul jumalateenistusel või usulisel talitusel vaksineerimis- ja läbipõdemisetõendeid, siis on lubatud osaleda kuni 100 inimesel (kontrollitud üritusel 2000).

Minnes jumalateenistusele

- Kui on väiksemgi nakkuskahtlus, lükka pühakoja külastus edasi ja jää oma ligimeste kaitseks koju.
- Kanna meditsiinilist või kõrgema kaitsega maski.
- Maski tuleb kanda kogu jumalateenistuse ruumis viibimise aja.
- Desinfitseeri käed.
- Eelkõige pöörata tähelepanu sellele, et desinfitseerimisvahendi kasutamisel tuleb kätele kantud soovitatud kogus vedelikku laiali hõõruda (sama tehnika mis kätepesu puhul), lasta nahasse imbuda ja kuivada. Desinfitseerimisvahendi maha pühkimisel selle puhastav toime kaob.
- Istu ettenähtud kohale.
 - Kohale suunamisel saavad abiks olla koguduse vabatahtlikud.
- Võimalusel väldi ühiskasutuses laulu- või palveraamatute kasutamist. Võta vajadusel kaasa enda oma. V väldi intensiivset laulmist.
- Minimeeri lähikontakte nii vaimulike kui teiste jumalateenistusel viibivate inimestega (sh käe surumine, kallistamine, vaimuliku käe suudlemine jne).
- Hoidu usutraditsiooni pühade esemete puudutamisest ka siis, kui see on kirikus tavaolukorras kombeks, sh ristide, ikoonide jm käega või suuga puudutamisest. Nakkus levib ka pindadelt.
- Pärast avalikku jumalateenistust välju jumalakojust hajutatult, hoides mõistlikku vahemaad teiste kirikuliste suhtes.
 - Jumalateenistuse ruumist või hoonest väljumisel saavad olla abiks koguduse vabatahtlikud. Kindlasti tuleb väljumisel püüda vältida suuremaid kogunemisi nt ukstel (nn pudelikael).
 - Võimalusel annab jumalateenistuse läbiviija suuniseid teenistuse järel ruumist lahkumiseks.

Vaimulikud

- Usulised ühendused peavad tagama, et kõik vaimulikud ja koguduste töötajad oleksid teadlikud peamistest hingamisteede haiguste ennetamise [meetmest](#).
- Vaimulikud peavad hoiduma jumalateenistuste läbiviimisest ja nendel osalemisest väiksemagi nakkuskahtluse korral.
 - Vajalik on informeerida oma koguduse inimesi, et haigena ja COVID-19 haige lähikontaktseina jumalateenistusel ei osaletaks.
- Avalikel jumalateenistustel tuleb minimeerida lähikontakte teiste vaimulike, koguduse liikmete ja töötajate vahel. Kasutada isikukaitsevahendeid nt mask, visiir.
- Ühiste armulauatarvikute (karikas, lusikas jm) kasutamisest tuleks hoiduda. Toiduga kokku puutuvate armulauatarvikutena kasutada ühekordselt kasutatavaid esemeid.

- Usutalitustel kasutatavad toiduga mitte kokku puutuvad tarvikud tuleb desinfitseerida!
 - Desinfitseerimisvahendid on kemikaalid, mida peab kasutama vastavalt pakendil olevatele juhistele. Püüda vältida tarvikute otsest kontakti inimeste naha ja limaskestadega, sest see tingiks nende desinfitseerimise vajaduse pärast igat kontakti ja ei ole kemikaali ettenähtud kasutamine.
- Kõigil vaimulikel ja koguduse töötajatel on soovitatav mobiilirakenduse [HOIA](#) kasutamine, mis informeerib, kui ollakse olnud lähikontaktis (vähemalt 15 minutit kuni 2 meetri kaugusel) koroonaviiruse positiivse proovi andnud inimesega.

Muud jumalateenistusega seotud juhised

Soovitused jõuluõhtu jumalateenistusteks:

- Korraldage rohkem kui üks jõuluõhtu jumalateenistus, eesmärgiga hajutada kirikulisi ja mitte ületada jumalakoja 50% täituvuse nõuet, juhul kui jumalateenistuse korraldaja ei kontrolli kõigi teenistusel osalejate Covid19 vaksineerimis- ja läbipõdemisetõendeid.
- Korraldage eelregistreerimine avalikul jumalateenistusel osalemiseks, eesmärgiga hajutada kirikulisi ja mitte ületada jumalakoja 50% täituvuse nõuet, juhul kui jumalateenistuse korraldaja ei kontrolli kõigi teenistusel osalejate Covid19 vaksineerimis- ja läbipõdemisetõendeid.
- Korraldage võimalusel avalik jumalateenistus õues, piiramata territooriumil.
- Korraldage videoülekanne jumalateenistusest.
- Kasutage lauluraamatu asemel laululehti, mille iga kirikuline saab endale koju kaasa võtta.

Üldised soovitused:

- Kui on põhjust eeldada, et jumalateenistusel soovib osaleda rohkem kirikulisi, kui jumalakoja seatud tingimused lubavad (nt jõulude ajal), siis tuleks kindlasti suurendada jumalateenistuste arvu, et haiguse võimalikku levikut piirata.
- Kaaluda jumalateenistustele eelregistreerimist. Nii on jumalateenistuse korraldajatel võimalik tagada, et ruumis ei oleks rohkem inimesi kui lubatud.
- Tuletage meelde, et vähemagi nakkuskahtluse korral on aja- ja otstarbekohane oma ligimeste kaitsmiseks koju jääda.
- Tuletage meelde vajadust vaksineerida ja kui aeg on sealmaal, siis saada kolmas, tõhustusdoos.
- Jumalateenistust läbi viivate vaimulike arvu miinimumini viimine.
- Võimalusel korraldage jumalateenistusi välitingimustes.
- Tuleks vältida koorilaulu ja puhkpillimuusikat. Kuna laste seas on on COVID-19 nakkusohu kõrgem, siis tuleks vältida lastekooride kaasamist jumalateenistustele.
 - Kui jumalateenistusel on vältimatu laulukoori osalemine, siis tuleb koori liikmed paigutada võimalikult hajutatult ja piirata lauljate arvu minimaalse vajaliku hulgaga (2-3 lauljat).
 - Kui võimalik, siis asendada koorilaul solistiga. Ühislaulmist pigem vältida. Ka ühislauldes tuleb kanda maski.

Juhendid ja soovitused leiate:

[Terviseameti koroonaviiruse haigus COVID-19 trükised ja juhendmaterjalid](#)